

Folketingets Ældreudvalg

Holbergsgade 6
1057 København K
Telefon 33 92 93 00
post@aeldremin.dk
www.aeldremin.dk

Sagsnr.
2024 - 8597

Doknr.
941163

Dato
04-12-2024

Folketingets Ældreudvalg har d. 14. november 2024 stillet følgende spørgsmål nr. 5 til L 91 til ældreministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 5:

”Kan ministeren redegøre for hvilke tilsyn, der er på ældreområdet i dag, og hvordan de adskiller sig fra de tilsyn, som vil være en del af ældreområdet efter vedtagelsen af L 91?”

Svar:

I dag eksisterer der en lang række af tilsyn med relevans for ældreområdet på henholdsvis kommunalt og statsligt niveau.

Her kan særligt fremhæves forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed, de 98 kommuners ældretilsyn, kommunernes generelle driftsorienterede tilsyn og handlekommunens personrettede tilsyn. Disse fire gennemgås nedenfor.

Derudover kan følgende tilsyn bl.a. nævnes: Under Indenrigs- og Sundhedsministeriets ressource fører Styrelsen for Patientsikkerhed tilsyn med den sundhedsfaglige behandling på ældreområdet. Under Beskæftigelsesministeriets ressource fører Arbejdstilsynet tilsyn med arbejdsmiljøet på institutionerne på ældreområdet. Under Fødevareministeriets ressource fører Fødevarestyrelsen fødevarerkontrol med institutioner på ældreområdet som en del af kontrollen med fødevarerivirksomheder.

Med det ovenstående bliver det klart, at ældreområdet er underlagt mange forskellige tilsyn, som hver især fordrer tid fra lederne og medarbejderne i plejeenhederne, som går fra tiden til den borgernære omsorg og pleje.

Forsøgsordning med ældretilsynet i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed
Forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed blev aftalt som et led i ”Aftale om satspuljen på ældreområdet for 2018-2021”. Med Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2021-2024 blev aftalepartierne enige om at videreføre dette ældretilsyn i perioden 2022-2024.

Reglerne om forsøgsordningen med det statslige ældretilsyn fremgår af servicelovens §§ 150 og 150 a-d. Her fremgår det bl.a., at tilsynet skal føre et risikobaseret tilsyn med den social- og plejefaglige indsats på plejecentre, midlertidige pladser og hjemmeplejeenheder. I praksis gennemfører ældretilsynet tilsyn på ca. 10 procent af det samlede antal plejeenheder årligt på baggrund af stikprøver og bekymringshenvendelser til ældretilsynet.

Med følgelovforslaget (L 92) ophæves forsøgsordningen med det statslige ældretilsyn den 1. juli 2025, hvor det nye, tværkommunale ældretilsyn idriftsættes.

Kommunernes ældretilsyn

Det fremgår af servicelovens § 151, stk. 1, at kommunalbestyrelsen har pligt til at føre tilsyn med, at de kommunale opgaver efter §§ 83, 83 a og 86 løses i overensstemmelse med de afgørelser, kommunalbestyrelsen har truffet efter disse bestemmelser og i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagne kvalitetsstandarder. Kommunalbestyrelsen skal således aktivt, opsøgende og systematisk påse, at alle får den hjælp, som de har krav på, og at hjælpen har den kvalitet, som myndigheden har besluttet, at der skal være.

Det fremgår endvidere af servicelovens § 151, stk. 2, at kommunalbestyrelsen hvert år skal foretage mindst ét uanmeldt tilsynsbesøg på plejehjem m.v., jf. § 192, i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og i andre, tilsvarende boligenheder i kommunen. Af servicelovens § 151 a, stk. 2 fremgår det desuden, at kommunalbestyrelsen hvert år skal foretage mindst ét uanmeldt tilsynsbesøg i friplejeboliger beliggende i kommunen.

Med følgelovforslaget (L 92) ophæves kommunernes ældretilsyn den 1. juli 2025, hvor det nye, tværkommunale ældretilsyn idriftsættes.

Kommunernes generelle driftsorienteret tilsyn

Kommunalbestyrelsen har efter §§ 15-16 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område pligt til at føre tilsyn med, hvordan de kommunale opgaver løses. Tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddene, og den måde opgaverne udføres på.

Kommunalbestyrelsens pligt til at føre tilsyn efter retssikkerhedsloven suppleres af servicelovens § 148 a om forpligtelsen til at føre driftsorienteret tilsyn med egne tilbud efter serviceloven, som ikke er omfattet af § 4 i lov om socialtilsyn, og med private tilbud beliggende i kommunen, som ikke er omfattet af § 4 i lov om socialtilsyn.

Det driftsorienterede tilsyn omfatter tilsyn med tilbuddets personale, bygningsmæssige forhold og økonomi.

Lovforslaget om ældretilsyn (L 91) og følgelovforslaget (L 92) ændrer ikke ved det generelle driftsorienteret tilsyn, men da plejeenhederne overgår fra at være reguleret i serviceloven til at være reguleret i forslaget om ældrelov (L 89), vil plejeenhederne ikke længere være et tilbud efter serviceloven. Dermed vil plejeenhederne ikke længere

være underlagt kommunernes driftsorienterede tilsyn men i stedet det nye, tværkommunale ældretilsyn.

Handlekommunens personrettede tilsyn

Det fremgår af servicelovens § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål.

Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med den, der modtager ydelsen eller indsatsen.

Det personrettede tilsyn berøres ikke af etableringen af et nyt, tværkommunalt ældretilsyn. Det personrettede tilsyn vil dermed forblive i den ældres handlekommune. Dette gennemføres med § 31, stk. 2, i forslaget til ældrelov (L 89).

Det nye, tværkommunale ældretilsyn

For en beskrivelse af det nye tværkommunale ældretilsyn kan jeg i det hele henviser til min besvarelse af spørgsmål 2 til L 91.

Med det nye, tværkommunalt ældretilsyn tager vi et opgør med den nuværende tænkning og ensidige kontroltilgang som forudsætning for kvalitet. Ældretilsynet derfor bistå den enkelte plejeenhed med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen både i forbindelse med tilsyn og på baggrund af anmodning fra plejeenhedens ledelse eller den ældre eller dennes pårørende. Derudover vil ældretilsynet føre et risikobaseret og reaktivt tilsyn med kvalitet i helhedsplejen i de enkelte plejeenheder. Herudover vil ældretilsynet være en direkte linje for de ældre, deres pårørende, personalet m.fl. at henvende sig til – med mulighed for at være anonym – med oplysninger om bekymrende forhold i plejeenhederne (Ældrelinjen).

Det nye ældretilsyn bygger dermed videre på erfaringer og viden fra de eksisterende ældretilsyn. Vi sikrer således en kommunal forankring af tilsynet og en fast tilsynsfrekvens. Men tilsynsfrekvensen justeres til hvert femte år. Samtidig bliver tilsynet risikobaseret og reaktivt med fokus på læring og dialog, og vi sikrer, at man som pårørende, ældre, medarbejder m.fl. kan henvende sig anonymt til ældretilsynet via Ældrelinjen.

Med venlig hilsen
Mette Kierkgaard
Ældreminister

Bilag:

Bilag 1 - Svar på spørgsmål 2 til L 91.